

**Доклад за дейността
през 2009 година на
Договорен фонд „Ти Би Ай Комфорт”**

I. Развитие на дейността и състояние на ДФ „Ти Би Ай Комфорт”

С решение № 748 - ДФ от 07.12.2005 г. на Комисията за финансов надзор на управляващото дружество “Ти Би Ай Асет Мениджмънт” ЕАД е издадено разрешение да организира и управлява ДФ “Ти Би Ай Комфорт” (ФОНДА).

ДОГОВОРЕН ФОНД “Ти Би Ай Комфорт”, е колективна инвестиционна схема от отворен тип за инвестиране в ценни книжа, учреден и осъществяващ своята дейност в съответствие със Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) и подзаконовите актове по прилагането му, Закона за задълженията и договорите и останалото приложимо законодателство на Република България.

ФОНДЪТ се организира и управлява от Управляващо дружество “Ти Би Ай Асет Мениджмънт” ЕАД и няма органи на управление. Всички действия във връзка с дейността на ФОНДА се извършват от името на Управляващото дружество за сметка на ФОНДА.

ФОНДЪТ не е юридическо лице, а обособено имущество с цел колективно инвестиране в ценни книжа на парични средства, набрани чрез публично предлагане на дялове. За него се прилага раздел XV "Дружество" от Закона за задълженията и договорите, с изключение на чл. 359, ал. 2 и 3, чл. 360, 362, чл. 363, букви "в" и "г" и чл. 364, доколкото в закон или в Правилата на договорния фонд не е предвидено друго.

Управляващото дружество управлява активно инвестициите на ФОНДА в съответствие с неговите инвестиционни цели и съобразно ограниченията на неговата инвестиционна дейност, предвидени в закона, проспекта и Правилата на ФОНДА, като анализира пазара на ценни книжа, формира портфейл от ценни книжа, оценява резултатите от управлението на портфейла, ревизира и преструктурира портфейла от ценни книжа на ФОНДА.

На 27.12.2005 г. стартира публичното предлагане на дялове на ФОНДА. От 25.01.2006 г. ФОНДЪТ е допуснат за търговия на Неофициален пазар на “Българска фондова борса – София” АД.

Обратното изкупуване започна на 11.04.2006г. след като ФОНДА достигна минималния размер на нетната стойност на активите в размер на 500 000 лева

Реализираната доходност от началото на публичното предлагане до 30.12.2009г. е 6.70% на годишна база, а за 2009г. е 5.89% на годишна база.

От началото на публичното предлагане до края на 2009 г. активите на ФОНДА нараснаха до 1 461 857.51 лева. Броят на дяловете в обращение към края на 2008 г. е 156 903.2079, а към края на 2009г. 112 533.8682.

II. Инвестиционна дейност и финансово състояние на ФОНДА

Целта на ФОНДА е постигането на добра текуща доходност при ниско ниво на риск. ФОНДЪТ инвестира основно в дългови ценни книжа и инструменти на паричния пазар, както и малка част от активите си - в акции на публични дружества. ФОНДЪТ съчетава относителната сигурност и стабилен текущ доход на инвестициите в дългови ценни книжа с възможност за реализиране на по – висока доходност от частта на портфейла, инвестирана в акции.

ФОНДЪТ инвестира основно в дългови ценни книжа и инструменти на паричния пазар.

За постигане на основните цели на инвестиционната си дейност ФОНДЪТ може да прилага подходящи стратегии за предпазване от пазарен и валутен риск.

ФОНДЪТ следва консервативна инвестиционна политика и е предназначен за инвеститори, които търсят относително сигурна инвестиция, съхраняваща и увеличаваща в реално изражение техните спестявания, предпазваща ги от валутен риск и даваща им възможност за по-висока доходност чрез инвестиране на малка част от портфейла в

качествени акции на публични дружества. ФОНДЪТ следва политика на активно управление на инвестиционния портфейл.

За осъществяване на поставените инвестиционни и финансови цели на ФОНДА, Управляващото дружество следва активна инвестиционна стратегия при управлението на портфейла от ценни книжа и парични средства, като структурата на портфейла ще бъде променяна в зависимост от пазарната конюнктура и атрактивността на различните класове финансови инструменти, при спазване на Правилата на ФОНДА и неговия Проспект.

От съществено значение за всяка успешна активна стратегия, е идентифицирането и анализа на факторите, които най-силно влияят на представянето на различните класове активи.

В случая на инвестиции в ценни книжа с фиксирана доходност това са очакванията за движението на лихвените нива, тяхната волатилност и спредовете между лихвените нива по различните видове ценни книжа с фиксиран доход – държавни ценни книжа, общински ценни книжа, корпоративни ценни книжа и т.н.

При инвестирането в акции на публични дружества, факторите, които оказват влияние върху представянето на активите са макроикономическата обстановка, както в глобален, така и в регионален аспект, пазарната конюнктура, принадлежността им към различни сектори от пазара, различната им структура, и други специфични за отделните компании фундаментални и технически фактори.

ФОНДЪТ следва принципа на диверсификация (намаляване на риска) при управлението на портфейла като инвестира в акции от различни отрасли, издадени от различни емитенти, както и инструменти с фиксиран доход с различна падежна структура и валута.

Управляващото дружество ежедневно следи ликвидността на позициите на ФОНДА с цел предотвратяване на ликвидна криза и спазване на законовите изисквания, свързани с ликвидността.

ФОНДЪТ спазва ограниченията, предвидени в Правилата на ФОНДА при инвестиране на привлечените средства.

Представянето на ФОНДА през 2009 г. се определяше от развитието на пазарите на финансовите инструменти, включени в портфейла му.

Държавни ценни книжа

Доходностите на книжата в Щатите и Еврозоната, респективно цените им, бяха много волатилни през изминалата 2009 г. със значителни дневни движения, както в посока нагоре, така и надолу. Пазарните участници се ръководеха от очакванията си за перспективите пред щатската и европейската икономики, които бяха в състояние на рецесия през първата половина на годината.

През първата половина на 2009 г. основните централни банки продължиха политиката на разхлабване на паричната политика в координиран опит да бъде преодоляна безпрецедентната глобална финансова криза. Европейската централна банка намали лихвените нива на няколко стъпки с общо 150 базисни точки до 1.00% до месец май, а а Федералният резерв в Щатите запази лихвата по федералните фондове от декември 2008г. в интервал от 0% до 0.25%.

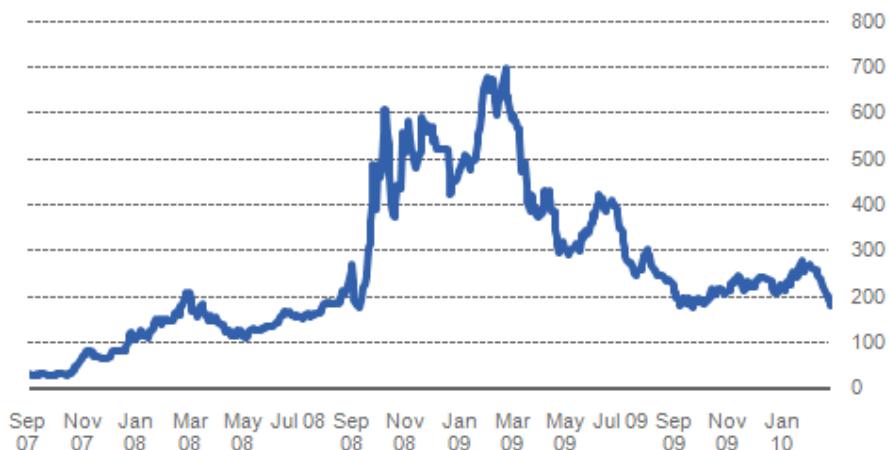
През последното тримесечие на 2008 г. и в първите месеци на 2009 г. голямото разширяване (около 700 базисни точки) на спреда на България спрямо бенчмарковите книжа се отрази негативно на българските държавни облигации. В следващите месеци, обаче, рисковата премия на страната се сви значително до около 200 базисни точки в следствие на подобрените очаквания след парламентарните избори в България и на положителните сигнали от световните финансови пазари през последните месеци.

През месец април една от големите кредитни агенции – Fitch – потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България от BBB, но намали перспективата от стабилна на негативна. Причините за решението на Fitch бяха податливостта на страната на отрицателните ефекти от световната финансова криза, значителното намаление на чуждестранните финансови потоци, наличието на все още огромен дефицит по текущата сметка като процент от БВП и свиването на износа най-вече към европейските държави. През м. декември Standard and Poor's повиши перспективата ни, аргументирайки решението си с членството ни в ЕС, предпазливата фискална политика, която води страната ни и ниския брутен дълг.

Долната графика показва движението на 5 годишния CDS (credit default swap) спред на България като показател за кредитната рискова премия на страната.

Bulgaria: 5Y CDS

bp

Source: DB Global Markets

Спредът спрямо бенчмарковите немски ценни книжа на някои от най-ликвидните български емисии (XS0145624432 с падеж януари 2013 г., деноминирана в евро) спадна до около 110 базисни точки (доходност от 4.30-4.50%), докато към края на 2008 г. тази книга се търгуваше на нива от 7.70%. В същото време, постигнатата среднопретегленена доходност на вторичния пазар на десетгодишни ДЦК, деноминирани в лева за месец декември бе 6.29%.

Ипотечни, общински и корпоративни облигации

От края на миналата година и през цялата настояща година световната финансова криза повлия негативно на пазара на книжата с фиксиран доход и в частност на ипотечните, общинските и корпоративните облигации. Кредитният риск бе поставен във фокуса на вниманието на инвеститорите, особено в светлината на фалитите на големи мултинационални компании на чуждестранните пазари. Затегнатите кредитни условия и несигурността за реализирането на кратко- и средносрочните инвестиционни проекти накара емитентите да бъдат твърде предпазливи и в същото време неспособни да си осигурят необходимите ресурси, дори и да желаят това. Всички тези фактори доведоха до значително повишение на доходността и съответно до понижение на цените на тези книжа. Към края на настоящата година средната доходност на тригодишните ипотечни облигации е около 7.50-8.00%, докато средната доходност на тригодишните корпоративни емисии е 7.50-11.00% в зависимост от емитента.

Акции

Чуждестранните пазари на акции започнаха годината със значителни спадове, но след това успяха да се възстановят, като повечето индекси на развитите пазари отбелязаха над 50% ръст от най-ниските си нива от март 2009г. Въпреки че някои макроикономически данни за САЩ и Еврозоната все още излизат значително по-ниски от нивата им преди кризата, икономическата активност се възстанови значително и очакванията са, че подобренето ще продължи и занапред. Данните, които подкрепят положителната посока на развитие са подобряването на производствената активност, потребителското доверие и стабилизирането на жилищния пазар. Негативен фактор за пазара обаче е фактът, че безработицата все още не е достигнала до най-високите си нива

в повечето страни и потреблението все още не е започнало да се покачва, което води до спекуляции, че възстановяването на глобалната икономика може да спре през 2010г.

Възвръщаемостта на някои от основните световни и български борсови индекси е представена в следващата таблица:

Възвръщаемост 31/12/2008-31/12/2009	
USA	
S&P 500	23.45%
NASDAQ	43.89%
Dow Jones Industrial	18.82%
EUROPE	
DJ EUROSTOXX 50	21.14%
FTSE 100	22.07%
CAC 40	22.32%
DAX	23.85%
Asia	
NIKKEI 225	19.04%
Hang Seing	52.02%
Shanghai SE Composite	79.98%
BULGARIA	
SOFIX	19.13%
BG40	8.67%
BGTR30	22.73%
BGREIT	-1.07%

Българският пазар на акции също беше повлиян от бягството от риск от страна на инвеститорите и от големия спад на международните пазари в началото на 2009, като индексите SOFIX и BG40 регистрираха спадове от почти 30% през първото тримесечие на годината. Възстановяването на международните пазари, което започна след месец март обаче отначало нямаше ефект върху българския пазар, но след това, в резултат на подобряването на инвеститорските нагласи в глобален мащаб, основните индекси на БФБ – София също се възстановиха, като ръстът им към края на годината беше 19,13% и 8,67%. В същото време обаче интересът към българските акции от страна на чуждестранните инвеститори и местните институционални инвеститори е значително намален, което води до ниски обороти и ликвидност на българския пазар

1. Структура на активите на ДФ „Ти Би Ай Комфорт”

Структурата на активите на ДФ Ти Би Ай Комфорт са представени в абсолютна стойност и като процент от общо активите към края на 2008 г. и към края на 2009 г.

	Активи			
	Към 31 декември 2008 (лв)	Процент от активите	Към 31 декември 2009 (лв)	Процент от активите
1. Парични средства	44 603	1.85%	19 485	1.33%
2. Банкови депозити, вкл. лихви	501 354	20.80%	253 668	17.35%
3. Български корпоративни облигации	1 405 457	58.31%	848 583	58.05%
4. Български ипотечни облигации	-	0.00%	49 073	3.36%
5. Чуждестранни облигации	-	0.00%	-	0.00%
6. Общински облигации	22 515	0.93%	-	0.00%
7. Акции на български компании	395 433	16.41%	218 307	14.93%
8. Чуждестранни акции	-	0.00%	-	0.00%
9. Взаимни фондове	14 337	0.59%	69 459	4.75%
10. Вземания	26 474	1.10%	3 283	0.22%
Стойност на активите	2 410 174	100.00%	1 461 858	100.00%

Към 31.12.2009 г. инвестиционният портфейл на ФОНДА е структуриран в съответствие с инвестиционните ограничения като е постигната максимална диверсификация.

Активите намаляват от 2 410 174 лева към края на 2008г. до 1 461 858 лева към края на 2009г.

Делът на българските ипотечни и корпоративни облигации към края на годината е съответно 3.36% и 58.05%. Делът на инвестициите в акции на български компании е 14.93%, а във взаимни фондове – 4.75% от активите на ФОНДА към 31.12.2009г.

Паричните средства по депозити и разплащателни сметки представляват 18.68% от активите на ФОНДА.

2. Структура на пасивите на ДФ „Ти Би Ай Комфорт”

Общият размер на задълженията на ФОНДА към края на 2009 г. е 2 221 лева, които представляват задължения към управляващото дружество, задължения към специализираното одиторско предприятие и банката депозитар.

Задълженията към специализираното одиторско предприятие, управляващото дружество и банката депозитар се начисляват ежедневно съгласно Правила за оценка на портфейла на ФОНДА, одобрени от КФН.

Пасив				
Задължения (Раздел Б и В)	Към 31 декември 2008 (лв)	Процент от общо пасив	Към 31 декември 2009 (лв)	Процент от общо пасив
1. Задължения към банката депозитар	298	0.01%	298	0.02%
2. Задължения към управляващото дружество	5 428	0.23%	1 443	0.10%
3. Задължения за независим финансов одит	480	0.02%	480	0.03%
4. Данъчни задължения	-	0.00%	-	0.00%
5. Други задължения	1 144	0.05%	-	0.00%
6. Стойност на задълженията	7 350	0.30%	2 221	0.15%

3. Резултати от дейността

За 2009 г. общият размер на приходите на ФОНДА е 1 012 294 лева.

Приходите от дейността на ФОНДА са формирани от:

- ✓ положителни разлики от промяна на валутни курсове;
- ✓ капиталова печалба от промяната на пазарните цени на класовете активи, включени в портфейла на ФОНДА;
- ✓ лихви (купонни плащания) от инвестициите в инструменти на паричния пазар и ценни книжа с фиксирана доходност и дивиденти от инвестиции в акции.

В таблицата са представени приходите на ФОНДА: приходи от положителни разлики от промяна на валутните курсове; приходи от покупко-продажба на ценните книжа в портфейла на ФОНДА, както и нереализирани приходи от промяна на цените на различни класове активи в портфейла на ДФ Ти Би Ай Комфорт; приходи от лихви по депозити и ценни книжа и дивиденти. Приходите от операции с финансови активи и инструменти на ФОНДА представляват 89,94% от общите приходи.

НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ	Сума (лева)	Сума (лева)	Сума (лева)
	Към 31.12.2007	Към 31.12.2008	Към 31.12.2009
A. Приходи от обичайната дейност			
I. Финансова дейност			
Приходи от дивиденти	4 816	18 237	13 817
Приходи от операции с финансови активи и инструменти	4 362 489	3 146 036	910 503
Положителни разлики от промяна на валутни курсове	214 411	422 179	59
Приходи от лихви	426 277	457 537	87 865
Други приходи от финансова операции	650	102	50
ОБЩО ЗА ГРУПА I:	5 008 643	4 044 091	1 012 294
II. Нефинансови приходи			
Нефинансови приходи от продажба на активи			
Други нефинансови приходи			
ОБЩО ЗА ГРУПА II:			
III. Приходи от финансирания			
B. ОБЩО ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА (I+II+III)	5 008 643	4 044 091	1 012 294
V. Загуба от обичайната дейност			
IV. Извънредни приходи			
G. ОБЩО ПРИХОДИ (I+II+III+IV)	5 008 643	4 044 091	1 012 294

Общият размер на разходите на ФОНДА към 31 декември 2009 г. е 958 113 лева, които включват 166 лева отрицателните разлики от промяна на валутните курсове, 931 621 лева разходи от операции с финансови активи и инструменти, както и 26 326 лева други разходи, които са представени подробно по-долу. Разходите от операции с финансови активи и инструменти са 97,24% от общите разходи на ФОНДА.

НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ	Сума (лева)	Сума (лева)	Сума (лева)
	Към 31.12.2007	Към 31.12.2008	Към 31.12.2009
A. Разходи за обичайната дейност			
I. Финансови разходи			
Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	216 953	420 706	166
Разходи от операции с финансови активи и инструменти	2 959 675	4 669 979	931 621
Разходи за лихви			
Други разходи по финансови операции	6 427	4 594	3 096
ОБЩО ЗА ГРУПА I	3 183 055	5 095 279	934 883
II. Нефинансови разходи			
Разходи за материали			
Разходи за външни услуги	96 542	99 005	23 230
Разходи за възнаграждения			
Разходи за осигуровки			
Разходи за амортизации			
Други разходи			
в т. ч. провизии			
ОБЩО ЗА ГРУПА II	96 542	99 005	23 230
ОБЩО РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА (I+II)	3 279 597	5 194 284	958 113

Таблицата представя разходите, свързани с дейността на ДФ Ти Би Ай Комфорт АД към края на 2009 г. като процент спрямо средната годишна нетна стойност на активите. Общо разходите на ДФ Ти Би Ай Комфорт са 1.73% от средната годишна нетна стойност на активите.

НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ	Сума (лева)	Процент спрямо средната годишна НСА
	До 31 декември 2009 г.	
Разходи за външни услуги - възнаграждение на УД	18 289	1.20%
Разходи за външни услуги - възнаграждение на банка депозитар	2 889	0.19%
Разходи за външни услуги - комисионни за инвестиционния посредник	1 171	0.08%
Разходи за възнаграждения и осигуровки	0	0.00%
Разходи по финансови операции	1 924	0.13%
Разходи за независим одит	960	0.06%
Разходи за външни услуги (ЦД, СГС, КФН, БФБ, консултации)	1 092	0.07%
ОБЩО РАЗХОДИ:	26 326	1.73%

В следващата таблица обобщено са представени резултатите от дейността на ФОНДА за 2008 г. и 2009 г. Печалбата на ФОНДА за 2009 г. е в размер на 54 181 лева.

	Към 31 декември 2008 (лв)	Към 31 декември 2009 (лв)
Общо приходи от дейността	4 044 091	1 012 294
Общо разходи за дейността	5 194 284	958 112
Счетоводна печалба/загуба:	- 1 150 193	54 181

4. Ликвидност

ДФ „Ти Би Ай Комфорт“ спазва ограничения, свързани с ликвидността, включени в Проспекта за публично предлагане на дялове на ФОНДА, одобрен от КФН. Поддържането и управлението на ликвидността се осъществява от управляващо дружество “Ти Би Ай Асет Мениджмънт” ЕАД. Отдели “Управление на портфели” и “Счетоводство” отговарят пряко за изпълнението на дейността. Контролът върху спазването на настоящите правила се осъществява от отдел “Вътрешен контрол” на “Ти Би Ай Асет Мениджмънт” ЕАД.

Поддържането и управлението на ликвидните средства на ДФ „Ти Би Ай Комфорт“ имат за цел:

- ✓ да осигурят защита на правата и интересите на притежателите на дялове на ДФ „Ти Би Ай Комфорт“;
- ✓ да осигурят изпълнението и спазването на изискванията за ликвидността съгласно законовите и вътрешните разпоредби;
- ✓ да осигурят предотвратяването на ликвидни кризи в резултат на подадени поръчки за обратно изкупуване на дялове на ДФ „Ти Би Ай Комфорт“.
- ✓ Управлението на ликвидността се извършва посредством:
  - ✓ Ежедневно следене и анализ на структурата на актива по видове и матуритет;
  - ✓ Ежедневно следене и анализ на структурата на пасива по видове и матуритет;
  - ✓ Ежедневно следене на входящите и изходящите парични потоци;
  - ✓ Поддържане на оптимален размер на парични средства и други ликвидни активи с цел посрещане на задълженията на ФОНДА;
  - ✓ Разработване на краткосрочна и дългосрочна парична политика на ФОНДА;
  - ✓ Разработване на стратегии за предотвратяване на кризисни ситуации.

Отдел “Счетоводство” на УД “Ти Би Ай Асет Мениджмънт” ЕАД изготвя към края на всяко тримесечие отчет за ликвидността и го представя в Комисията за финансов надзор (КФН). През 2009 г. ФОНДЪТ не е изпитвал ликвидни затруднения и не е нарушавал законовите изисквания за минимални ликвидни средства съгласно чл. 51 – 55 от Наредба № 25 от 2006г. за изискванията към дейността на инвестиционните дружества и договорни фондове (НИДИДДФ).

5. Основни рискове, пред които е изправен ДФ „Ти Би Ай Комфорт“

При управлението на дейността на ДФ „Ти Би Ай Комфорт“, управляващото дружество спазва Правила за управление на риска и Правила за поддържане и управление на ликвидността. Съществуват различни видове риск, които могат да се обединят условно в две основни категории: систематични и специфични (несистематични).

Систематични рискове

Действат извън ФОНДА и са свързани с общото състояние на макроикономическата среда, политическите процеси, регионалното развитие и други.

✓ Макроикономически рискове - Тъй, като голяма част от активите на ФОНДА са инвестиирани в акции, облигации и парични инструменти, издадени от българската държава, общите рискове за българската икономика имат пряко отражение върху риска, който носят дяловете на ФОНДА.

За разлика от развитите икономики, които отбелязаха растеж през 2009г., рецесията в България продължи да се задълбочава – свиването на БВП през последното тримесечие на годината беше 6,2% (след -5.8% за третото тримесечие, -4.9% за второто тримесечие и -3.5% за първото тримесечие). Основните рискове за българската икономика през 2010г. остават намаленият износ и невъзможността на страната ни да се възползва от подобрената конкурентоспособност на страните с плаващ валутен курс, липсата на инвестиции, нарастващата безработица, намаляващото потребление и все още ограничения достъп до финансиране. В положителна посока за българската икономика е подобряването на притока на средства от ЕС, които могат да окажат стимулиращ ефект в краткосрочен план, както и бързото свиване на дефицита по текущата сметка, което подобрява външната позиция на страната. Според прогнозите на международния валутен фонд, БВП на страната ни ще регистрира ръст от 0,2% през 2010г.

✓ **Политически риск** – Измерва се с вероятността за неблагоприятен ефект на водената от правителството икономическа политика и евентуални промени в законодателството върху инвестиционния климат. Наблизаващите парламентарни избори през юни 2009г. внасят известна несигурност за политическата обстановка в страната.

✓ **Валутен риск** – Въведеният в България през 1997 г. валутен борд ограничава директното вариране на българския лев към еврото, но от друга страна експонира риска от неблагоприятни движения на еврото на международните финансови пазари при обезценка на еврото.

✓ **Инфлация** – В края на 2009 г. България регистрира годишна инфлация от 0.6%. Основен фактор за ценовата стабилност в страната е въведеният през 1997 г. валутен борд, който функционира и до днес. Заложената в Бюджет 2010 прогнозна инфлация е 2.2%.

✓ **Кредитен риск** – Това е рискът от невъзможност за посрещане на предстоящи плащания. За периода 2004 - 2007г. оценките на пазарите за кредитния риск на България се подобриха значително. Страната ни получи инвестиционен рейтинг от BBB+ от Standard & Poor's и Japan Credit Rating Agency (JCRA), инвестиционен рейтинг BBB от Fitch, и инвестиционен рейтинг от Baa3 от Moody's. През октомври и ноември 2008г. обаче две от големите кредитни агенции - Standard and Poor's и Fitch - понижиха дългосрочния кредитен рейтинг на България съответно от BBB+ на BBB и от BBB на BBB-. През месец април 2009г. Fitch потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България от BBB, но намали перспективата от стабилна на негативна. Причините за това решение бяха податливостта на страната на отрицателните ефекти от световната финансова криза, значителното намаление на чуждестранните финансови потоци, наличието на все още огромен дефицит по текущата сметка като процент от БВП и свиването на износа най-вече към европейските държави. През м. декември Standard and Poor's повиши перспективата ни, аргументирайки решението си с членството ни в ЕС, предпазливата фискална политика, която води страната ни и ниския брутен дълг.

✓ **Ликвиден риск** – Ликвидният риск се отъждествява с невъзможност да се продаде даден актив на пазарна цена за кратък период от време, без да се генерира допълнителни транзакционни разходи и капиталови загуби. На макрониво този вид риск се определя от цялостното състояние на икономиката, платежния баланс и провежданата парична политика.

Несистематични рискове

Определят се от спецификата на дейността на договорния фонд и компаниите, в които инвестира.

✓ ***Отраслов риск*** – Дейността на договорния фонд се регулира от Комисията за финансов надзор. Нормативно установените условия и изисквания, както и осъществявания от банката – депозитар мониторинг ограничават значително рисковете, свързани с операциите на ФОНДА.

✓ ***Фирмен риск*** – Свързан е с естеството на дейността на емитентите на съответните финансови инструменти.

✓ ***Кредитен риск*** – Опасността издателят на ценна книга да изпадне в състояние на несъстоятелност или неплатежоспособност. За притежателите на акции кредитния рисък се изразява във възможността да загубят част или цялата инвестиция в акции на дружеството, а за притежателите на дългови ценни книжа, този рисък се изразява в невъзможността на емитента да изпълни задълженията си по изплащане на лихвата или главницата. Притежателите на акции от дружество, изпаднало в несъстоятелност или неплатежоспособност, имат право на ликвидационен дял, само след като са обслужени всички други задължения на дружеството.

✓ ***Риск от неизпълнение*** - Риск от загуба в следствие неизпълнение на задълженията от отсъщната страна по сделка за покупко-продажба на ценна книга, или дериватен инструмент поради внезапна загуба на платежоспособност.

✓ ***Пазарен риск*** - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на ценни книжа, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компоненти на пазарния рисък са:

- ***Ценови рисък*** – Рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени. Ценовият рисък при акциите се влияе от икономическото развитие на страните емитенти, сектора, в който опира емитента, неговата финансова стабилност и перспективи за растеж и развитие, а при облигациите се влияе от фактори като емитент, падеж, равнище на купона. Договорен фонд “Ти Би Ай Комфорт” е изправен пред значително по-висок ценови рисък, поради - нарасналата волатилност на българския капиталов пазар в резултат на световната икономическа криза и нестабилността на международните финансови пазари.

- ***Лихвен рисък*** – Рискът от промяната на стойността на акциите и дълговите ценни книжа в следствие на промяната на лихвените равнища. Евентуално повишаване на лихвените равнища би забавило икономическия растеж и намалило печалбата на търговските дружества, както и би понижило цената на дълговите инструменти с фиксирана доходност в портфейла на ФОНДА

- ***Ликвиден рисък*** – Определя се от пазарното търсене на инвестиционния инструмент и зависи от характеристиките на конкретния емитент, размера на емисията и нейните характеристики, както и от степента на развитие на капиталовите пазари. Колебанията на международните финансови, намалялата рискова поносимост на инвеститорите и тяхното влияние върху волатилността на българския капиталов пазар повишиха значително ликвидния му рисък.

- ***Валутен рисък*** – Рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга или депозит, деноминирани във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лева или еврото.

✓ ***Оперативен рисък*** – Отнася се до риска от загуби или негативно влияние върху дейността на ФОНДА, породени от неправилна или неефективна вътрешна организация на Управляващото дружество. През 2009 г. няма констатирани загуби в резултат на събития от оперативен характер.

Цели на договорен фонд „Ти Би Ай Комфорт“ при управление на риска

ФОНДЪТ следва консервативна инвестиционна политика при ниско ниво на риск. Във връзка с определения рисков профил на ФОНДА, основните цели при управлението на риска са:

- ✓ Поддържане на ниско ниво на риск, съответстващо на инвестиционните цели за риск и доходност на ФОНДА;
- ✓ Достигане на ефективност при хеджирането;
- ✓ Оптимизация на инвестиционните резултати (постигане на максимална доходност при минимален риск).

Политика на договорен фонд „Ти Би Ай Комфорт“ по управление на риска

- ✓ Използваният рисков измерител за оценка на лихвенния риск на финансовите инструменти е дюрацията, валутният риск се оценява чрез историческата волатилност на курса на съответната валута, а ценовият риск чрез един от приложимите за съответния пазар на ценни книжа количествени методи – стандартно отклонение на възвращаемостта на съответната акция, β-коefficient към индексите на съответните пазари или стандартното отклонение на избрания индекс на регулирания пазар.
- ✓ Управлението на отрасловия и фирмения риск се осъществява посредством количествен и фундаментален анализ на компаниите на ниво отрасъл и отделна компания.
- ✓ ФОНДЪТ контролира кредитния риск и риска от неизпълнение посредством фундаментален и кредитен анализ на емитентите на ценни книжа и кредитен анализ на контрагентите по сделките, които склучва.
- ✓ Управлението на ликвидността се извършва посредством ежедневно следене и анализ на структурата на активите и пасивите по видове и матуритет; ежедневно следене на входящите и изходящите парични потоци; поддържане на оптимален размер на парични средства и други ликвидни активи с цел посрещане на задълженията на ФОНДА; разработване на краткосрочна и дългосрочна парична политика на ФОНДА; разработване на стратегии за предотвратяване на кризисни ситуации.
- ✓ Изпълнението на правилата по управление на риска и ликвидността се осъществява от Отдел „Управление на риска“, Отдел „Управление на портфейли“ и Отдел „Счетоводство“. Контролът върху спазването на правилата се осъществява от отдел „Вътрешен контрол“ на „Ти Би Ай Асет Мениджмънт“ ЕАД.
- ✓ Управляващото дружество следи за нивото на оперативния си риск ежедневно като създава база данни със събития от операционен характер и анализира риска по два показателя – честота на възникване и степен на въздействие.
- ✓ Управляващото дружество склучва хеджиращи сделки с цел предпазване от валутен риск. Всички активи, деноминирани в чужда валута (с изключение на активите в евро), се хеджират посредством валутни форуърди.

Експозиции на ДФ „Ти Би Ай Комфорт“ по отношение на ценовия, кредитния, ликвидния риск и риска на паричния поток:

експозиция	рискове
акции и дялове на договорни фондове	ценови, кредитен и ликвиден риск
облигации (ДЦК, общински, ипотечни, корпоративни)	ценови, кредитен и ликвиден риск
валутни форуърди	ценови, кредитен и ликвиден риск
банкови депозити	кредитен риск

6. Капиталови ресурси

Нетната стойност на активите на ФОНДА не може да бъде по-малко от 500,000 лева (петстотин хиляди) лева, съгласно чл. 166 от ЗППЦК и трябва да бъде достигнат до една година от получаването на разрешение за организиране и управление на договорния фонд.

Този минимален размер на НСА беше достигнат на 11 април 2006 г.

Към края на 2008 г. нетната стойност на активите на ФОНДА е 2 402 823 лева, а към края на 2009 г. е 1 459 637 лева.

III. Промени в цената на дяловете на ФОНДА

Нетната стойност на активите, НСА на един дял, емисионната стойност и цената на обратно изкупуване на ФОНДА се изчисляват ежедневно съгласно Правила за оценка на портфейла на ДФ „Ти Би Ай Комфорт“ и за определяне на нетната стойност на активите (НСА), одобрени от КФН и описани в Проспекта на ФОНДА.

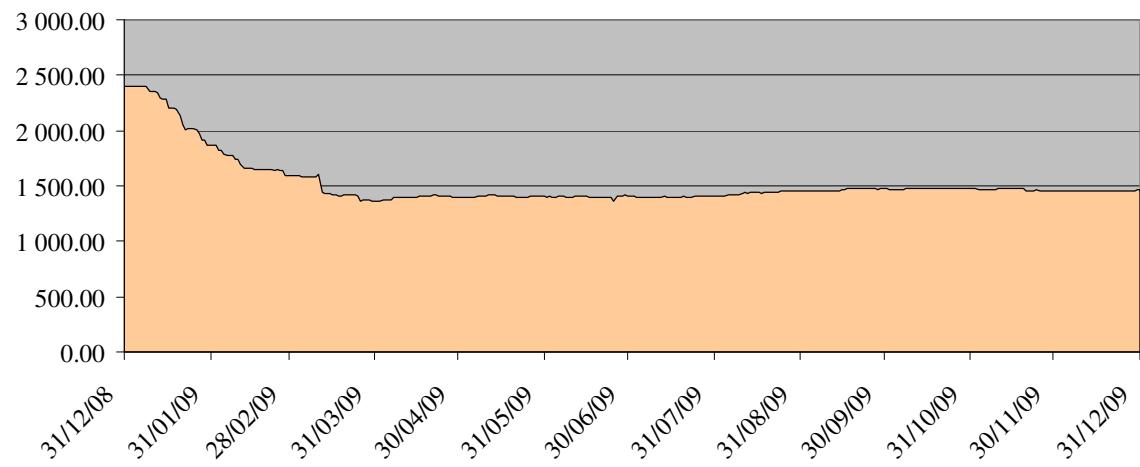
НСА се изчислява като разлика между стойността на активите (по пазарна цена или справедлива стойност) и стойността на задълженията на ФОНДА. НСА на една един дял се определя като НСА се раздели на броя дялове на ФОНДА в обръщение към момента на изчисляването й.

Представени по-долу са изчисленията на НСА на активите, НСА на активите на една един дял, както и емисионната стойност и цената на обратно изкупуване към 31 декември 2008 г. и към 31 декември 2009 г.

Показатели	Към 31 декември 2008 (лв)	Към 31 декември 2009 (лв)
Стойност на активите на ДФ Ти Би Ай Комфорт	2 410 174	1 461 858
Задължения (раздели Б и В от пасива на баланса)	7 350	2 221
Нетна стойност на активите на ДФ Ти Би Ай Комфорт	2 402 823	1 459 637
Брой дялове в обращение	196 165.3936	112 533.8682
Нетна стойност на активите на един дял	12.2490	12.9706
Емисионна стойност	12.4327	13.1652
Цена на обратно изкупуване	12.1878	12.9057

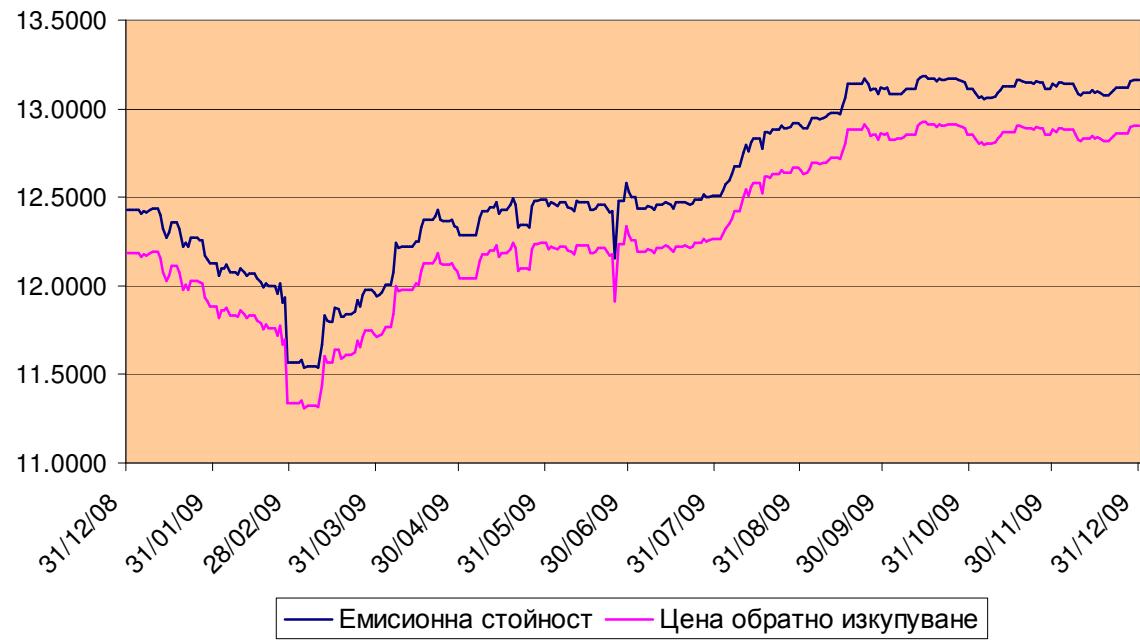
Представената графика отразява промяната на нетната стойност на активите през 2009г. Към 31 декември 2008. е изчислена НСА в размер на 2 402 823 лева, а към 31 декември 2009г. НСА е в размер на 1 459 637 лева. Средната годишна нетна стойност на активите е в размер на 1 521 811 лева.

**Нетна стойност на активите за периода
31/12/2008 - 31/12/2009 (хиляди лева)**

Следващата графика показва промяната на емисионната стойност и цената на обратно изкупуване. Среднопретеглените стойности са 12.5446 лева емисионна стойност и 12.2974 лева цена на обратно изкупуване. Най-ниската и най-високата емисионна стойност за периода са съответно 11.5360 и 13.1860 лева. Най-ниската и най-високата цена на обратно изкупуване за периода са съответно 11.3087 и 12.9261 лева.

**Емисионна стойност и цена на обратно изкупуване
за периода 31 декември 2008 - 31 декември 2009**

През 2009 г. са еmitирани 371.5987 броя дялове, а са изкупени обратно 84 003.1241 дялове. Общийт брой дялове в обръщение към 31 декември 2009 година е 112 533.8682.

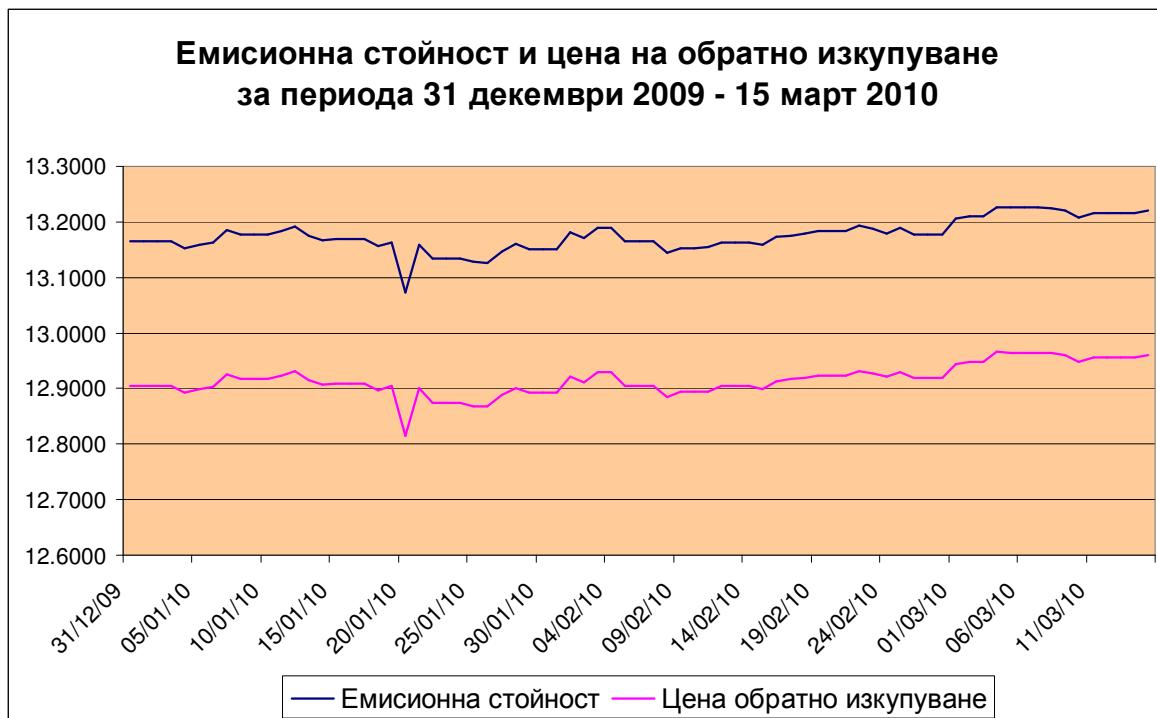
	Към 31 Декември 2007 г.	Към 31 Декември 2008 г.	Към 31 Декември 2009 г.
Брой на еmitирани дялове	539 834.8716	70 091.0402	371.5987
Брой на обратно изкупени дялове	314 947.4691	561 545.3184	84 003.1241
Брой дялове в обращение към края на годината	687 619.6718	196 165.3936	112 533.8682

IV. Важни събития, настъпили след годишното счетоводно приключване

От 31 декември 2009 г. до 15 март 2010 г. са еmitирани 35.9925 броя дялове, и са изкупени обратно 4 577.6290 дяла.

Нетната стойност на активите, изчислена на 15 март 2010 г. 1 406 549 лева.

Следващата графика представя движението на емисионната стойност и цената на обратно изкупуване на един дял на ДФ Ти Би Ай Комфорт за периода 31 декември 2009 г. – 15 март 2010г.

V. Предвиждано развитие на ФОНДА

През 2010 г. ДФ "Ти Би Ай Комфорт" ще продължи да следва поставените инвестиционни цели и да спазва изискванията и ограниченията, заложени в закона и проспекта на ФОНДА.

Дейността на ФОНДА ще бъде насочена и към привличане на нови инвеститори. Набраният от емисията капитал ще бъде използван за инвестиции съгласно инвестиционната политика на ФОНДА и разпределението на активите в структурирания моделен портфейл, който отчита очакванията за доходността на отделните класове активи,

техните рискови характеристики и запазване на декларираното ниско ниво на риск на инвестицията в дялове на ФОНДА.

Инструмент	Мин. дял	Дял	Макс. Дял
1. Парични средства и банкови депозити	10,00%	16,00%	50,00%
2. Държавни ценни книжа	0,00%	0,00%	80,00%
3. Общински облигации	0,00%	0,00%	50,00%
4. Корпоративни облигации	20,00%	60,00%	60,00%
5. Ипотечни облигации	0,00%	4,00%	60,00%
6. Акции	0,00%	20,00%	20,00%

Таблицата представя моделния портфейл и минималните и максималните отклонения в теглата на отделните инструменти, включени в моделния портфейл.

Евентуалните отклонения от моделния портфейл ще бъдат в рамките на позволените ограничения с цел използване на възникващи пазарни възможности.

Очакванията за бъдещото представяне на ФОНДА трябва да се поставят в контекста на прогнозираното развитие на икономиката на развитите страни и страните в региона и съответно на международните пазари, което оказва съществено влияние на макроикономическото развитие на страната ни и на представянето на различните инструменти, включени в портфейла на ФОНДА.

Възстановяването на глобалната икономическа активност стартира през третото тримесечие на 2009г. Правителствата по света вляха трилиони долари в глобалната икономика и намалиха основните лихви до минимални нива в безprecedентен координиран опит да увеличат ликвидността и да възстановят кредитния поток към компаниите. В резултат на това намаля несигурността на финансовите пазари и финансовата система се стабилизира.

Според последните прогнози на МВФ от края на януари 2010г., световната икономика се очаква да отбележи ръст от 3.9% през 2010 г. (ревизирана прогноза с +3/4 процентни пункта спрямо очакванията през октомври 2009г.) и 4.3% през 2011 г. За развитите икономики прогнозата е за ръст от 2.1% през 2010 г. и 2.4% през 2011г., а за развиващите се очаква ръст от 6.0% и 6.3%. Очакванията на МВФ са за бавно възстановяването на развитите икономики и относително по-бързо възстановяване на развиващите се икономики в резултат на повишаващо се вътрешно търсене.

През февруари Европейската комисия потвърди прогнозата си за икономиката на Европейския съюз, предвиждайки ръст от 0.7% през 2010 г. и 1.6% през 2011 г.

	IMF Projections			
	2008	2009	2010F	2011F
Световен Брутен вътрешен продукт	3.0	-0.8	3.9	4.3
Развити икономики	0.5	-3.2	2.1	2.4
САЩ	0.4	-2.5	2.7	2.4
Еврозона	0.6	-3.9	1.0	1.6
Япония	-1.2	-5.3	1.7	2.2
Нововъзникващи и развиващи се икономики	6.1	2.1	6.0	6.3
Централна и Източна Европа	3.1	-4.3	2.0	3.7
Китай	9.6	8.7	10.0	9.7
Европейски съюз	1.0	-4.0	1.0	1.9

Източник: World Economic Outlook Update - A Policy - Driven, Multispeed Recovery, January 26, 2010

В този контекст, както беше посочено и по-горе, българската икономика засега остава настрана от възстановяването на глобалната икономика. Очакванията за по-късно

възстановяване са резултат от липсата на фискални и монетарни стимули за икономиката от страна на държавата. Освен това, фиксираният валутен курс не може да изиграе ролята на средство за абсорбиране на външните шокове и по този начин страната не може да се възползва от подобрената конкурентоспособност, от която се възползваха някои други страни в региона с плаващ валутен курс. Безработицата ще продължи да се увеличава и да подкопава потреблението, докато банките все още не са склонни да подновят кредитирането, а цената на финансирането и рефинансирането остава висока. В същото време фискалната политика е още по-затегната, поради поставената от новото правителство цел за постигане на балансиран бюджет през 2010г.

През 2008г. и 2009г., индустрията ни вече усети последиците от глобалната икономическа криза. Най-сериозно засегнати са експортно ориентираните компании, компаниите от строителния сектор, компаниите, засегнати от понижението на цените на металите и компаниите от химическата индустрия. Съществен проблем за компаниите в реалния сектор продължава да бъде затрудненото кредитиране от страна на банките и високата цена на финансиране и рефинансиране. Туристическият сектор също е изправен пред сериозни предизвикателства поради изострената в резултат на икономическата криза конкуренция и намаленото външно търсене. От средата на 2009г., експортно ориентираните отрасли на българската промишленост започнаха да увеличават продажбите си за износ, като очакванията са за положителен растеж предвид перспективите за подобряване на глобалната икономическа среда и възстановяване на основния ни търговски партньор - Европейския съюз.

В контекста на положителните данни за износа на страната ни, през януари българското правителство повиши прогнозата си за ръст на БВП от -2.0% до +0.3%, а ЕБВР коригира прогнозата си за отрицателен растеж от -1.5% до 0.0%. В началото на март 2010г., МВФ също ревизира прогнозата си за спад от -2.5% на БВП, публикувана през октомври 2009г., доближавайки се до прогнозите на правителството ни с очаквания за ръст от 0,2%. Новата си прогноза Фонда аргументира с по-добрите перспективи пред износа на страната ни на фона на възстановяващата се глобална икономическа активност.

Държавни ценни книжа

Доходностите по държавните книжа в Еврозоната и Щатите ще продължат да бъдат волатилни и през следващите месеци, тъй като несигурността относно перспективите пред глобалната икономика остава сравнително голяма. Въпреки, че изследванията за оптимизма на бизнеса сочат положителни тенденции, възстановяването започва от твърде ниско равнище след като много компании в Европа и Щатите регистрираха рязък спад на приходите си в края на 2008 г. и в началото на 2009 г. Представителите на ЕЦБ и Федералния резерв все още са твърде предпазливи по отношение стабилността на икономическия подем и предупреждават, че фискалните политики за стимулиране на икономиките ще приключат, а в същото време редица банки и фирми се стремят да намалят задължността си. Други фактори, ограничаващи бързото възстановяване в Еврозоната са затегнатото банково кредитиране, очакваният край на стимулиращите държавни политики през следващата година и скъпото евро, което прави европейските износители неконкурентоспособни на външните пазари.

Към момента прогнозите за доходността на 10-годишните германски ДЦК (които са бенчмарк за българските ДЦК) за следващата година са 3.50% за Q1, 3.62% за Q2, 3.77% за Q3 и 3.92% за Q4 (Bloomberg).

Още повече, няма основание да се смята, че стесняването на лихвения спред, който бе наблюдаван напоследък ще продължи и през следващите месеци. В по-дългосрочен план, едно допълнително намаляване на суверенния спред на страната би се отразило положително на притежателите на български държавни ценни книжа

В този контекст, държавните облигации, издадени от страни в Еврозоната, предлагат повече възможности за краткосрочни печалби благодарение на увеличената волатилност и високата ликвидност към настоящия момент, но едни по-дългосрочни печалби биха могли да бъдат застрашени от евентуалното затягане на паричната политика, особено ако се реализират прогнозите за подем на икономиката през 2010 г.

Корпоративни, ипотечни и общински облигации

Намалението на обема на еmitираните корпоративни облигации е отражение на по-скъпoto финансиране, което е резултат от намалената ликвидност, преоценката на риска и опасенията за икономическото развитие. В същото време, инвеститорският интерес към ипотечни, общински и корпоративни облигации намаля значително в последните години и някои чуждестранни и местни инвеститори продадоха своите позиции, за да посрещнат ликвидните си нужди. Следователно, очакванията са, че доходността по тези инструменти ще остане близка до сегашните си нива или дори леко ще се повиши през следващите месеци. Много емитенти вече отчетоха влошаване на финансовите си показатели и инвеститорите ще следят все по- внимателно техните оперативни и финансови дейности и ще изискват сравнително високи лихви за финансиране и рефинансиране. В същото време, в настоящата среда на безprecedентно ниски бенчмаркови лихви, негативните последици от по-скъпoto финансиране могат да бъдат донякъде смекчени, защото повечето емисии са с плаващи купони, с различни надбавки над референтния EURIBOR.

Като цяло, доходността по корпоративните и ипотечните облигации вероятно ще продължи да се повишава слабо поне през следващите две или три тримесечия. Очакванията са, че българската икономика все още ще изпитва последиците от глобалната криза, изоставайки времево от тенденцията за постепенно възстановяване в развитите страни.

Пазар на акции

Подобряването на макроикономическата обстановка в глобален мащаб се очаква да продължи и през 2010г., което ще дава тласък нагоре на пазарите на акции, макар и не със същия темп, с какъвто се покачваха цените през последните няколко месеца. Въпреки това забавяне, очакванията са, че рисковите активи ще се представят по-добре от държавните ценни книжа през следващите няколко тримесечия. Към подобряването на производствената активност и износа на експортно ориентираните компании, потребителското доверие и жилищния пазар, което вече е налице, през 2010 се очаква да се добави и обръщане на негативната тенденция при безработицата и потребителските разходи, което ще даде по-нататъшен тласък на световната икономика. В същото време обаче очакванията са, че ръстът на БВП на развитите страни ще е по-нисък от текущите нива, тъй като ефектът от програмите за стимулиране на икономиките от 2009 г. ще избледнее и възстановяването при заетостта и потребителските разходи ще бъде по-бавно от обикновено.

Българският пазар на акции ще остане волатилен през следващите месеци. Докато повечето развити икономики излязоха от двугодишната рецесия през 2009г., България все още не показва признания за икономически ръст. Очаква се икономическото възстановяване да започне през втората половина на годината. Негативното влияние на свитото търсене на български стоки от западноевропейските държави и намалелите инвестиции, високите разходи за финансиране и влошаването на местното потребление ще продължат да тежат на финансовите отчети на компаниите през следващите месеци.

Като цяло се очаква нетно позитивно представяне на българския пазар на акции за 2010г., въпреки че инвеститорите вероятно ще трябва първо да видят известно

икономическо стабилизиране, а това може да отложи значителното възстановяване поне до второто тримесечие на 2010г.

Банкови депозити

Въпреки световната финансова криза банковата система в България остава стабилна. С подобряването на макроикономическата обстановка, високата ликвидност на банковата система и по-ниската кредитна активност, очакванията ни са, че лихвите по банкови депозити ще продължат да намаляват през следващите месеци.

VI. Информация относно програмата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление по 73г, ал. 1, т. 3 от Наредба № 25 от 2006г.

Правилата за прилагане на международно признатите стандарти за добро корпоративно управление са приети на заседание на Съвета на директорите на УД «Ти Би Ай Асет Мениджмънт» ЕАД на 22.07.2008 г.

През отчетната 2009 г. дейността на управителните органи на управляващото дружество, действащо от свое име за сметка на ФОНДА, са в съответствие с програмата за прилагане на стандартите за добро корпоративно управление на ФОНДА.

.....

Стоян Тошев
/Изпълнителен директор на УД „Ти Би Ай Асет Мениджмънт ЕАД/